

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

AIVD – kenmerk
a03ab0c4-or1-1.5

MIVD – kenmerk
DIS20250030836

Uw kenmerk

Bijlagen
2

Pagina
1 van 6

Datum 19 december 2025
Betreft Invoeringstoets Tijdelijke wet

Inleiding

Op 1 juli 2024 is de Tijdelijke wet onderzoeken AIVD en MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma, bulkdatasets en overige specifieke voorzieningen (hierna: Tijdelijke wet) in werking getreden. In deze brief informeren wij uw Kamer over de resultaten van de door voornoemde diensten verrichte invoeringstoets van de Tijdelijke wet. De ervaringen van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) zijn hierin ook meegenomen. De bevindingen van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) en van de Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden (TIB) zijn separaat met ons gedeeld en als bijlagen toegevoegd.

De invoeringstoets is een belangrijk evaluatie-instrument, dat wordt ingezet om snel vast te stellen of er problemen ontstaan voor mensen en/of uitvoerende organisaties na inwerkingtreding van nieuwe wetgeving.¹ Hiermee wordt de eerdere toezegging aan uw Kamer om na de inwerkingtreding van de Tijdelijke wet een invoeringstoets uit te voeren gestand gedaan.² De resultaten van de invoeringstoets, zoals aangegeven door alle voornoemde partijen, worden betrokken bij de herziening van de Wet op de veiligheids- en inlichtingendiensten 2017 (Wiv 2017). Voor één aspect met betrekking tot bulkinterceptie geldt dat dit een tussentijdse aanpassing van het beleid vergt.

Tijdelijke wet

Nederland en Nederlandse belangen worden in toenemende mate geconfronteerd met dreigingen in het digitale domein vanuit diverse landen met een offensief cyberprogramma, met name Rusland en China. De diensten zijn genoodzaakt om hun onderzoeksmethodes hierop aan te passen. Met name de bijzondere bevoegdheden tot onderzoeksopdrachtgerichte interceptie (bulk- of kabelinterceptie), gerichte interceptie van communicatie (tappen) en het verkennen en binnendringen van geautomatiseerde werken (hacken) zijn van onmisbare betekenis bij inlichtingenonderzoeken in het cyberdomein. Echter, zonder een adequate inzet van deze bevoegdheden is het voor de diensten moeilijk, en soms onmogelijk, om dergelijk onderzoek op effectieve wijze uit te

---

¹ Kamerstukken II 35 510, nr. 96.

² Handelingen I 2023/24, nr. 2, item 6.

voeren en daarmee zicht te krijgen op de kwaadwillende digitale intenties, capaciteiten en bewegingen van dergelijke landen.

AIVD – kenmerk
a03ab0c4-or1-1.5

MIVD – kenmerk
DIS20250030836

Pagina
2 van 6

Het doel van de Tijdelijke wet is om meer operationele snelheid en wendbaarheid mogelijk te maken voor inlichtingenonderzoeken van de diensten tegen cyberaanvallen vanuit statelijke actoren met een offensief cyberprogramma, en tegelijkertijd de waarborgen op een hoog niveau te houden. De Tijdelijke wet, die een aanvulling is op de Wiv 2017, is in systematiek hierop ingericht. In de Tijdelijke wet wordt onderscheid gemaakt in enkele voorwaarden en waarborgen van onderzoeksmethodes specifiek voor de aard van de hiervoor genoemde dreiging. Zo is de rechtmatigheidstoets vooraf door de TIB op toestemmingen met betrekking tot de inzet van bepaalde bijzondere bevoegdheden in de Tijdelijke wet op onderdelen vervangen door bindend toezicht door de CTIVD. Daarmee wordt beoogd aan te sluiten bij een vorm van toezicht die past bij de fase en dynamiek waarin de toepassing van de bevoegdheid zich bevindt. Ook is met betrekking tot toestemmingsverzoeken aan de TIB voor bulkinterceptie de mogelijkheid tot verkenning opgenomen en zijn de afwegingscriteria verduidelijkt. Daarnaast is de mogelijkheid geïntroduceerd om beroep in te stellen tegen bindende oordelen van de TIB en de CTIVD, die vallen onder de reikwijdte van de Tijdelijke wet. Tot slot zijn enkele wettelijke voorzieningen getroffen die betrekking hebben op alle inlichtingenonderzoeken. Dit betreft bindend toezicht door de CTIVD op het kunnen vaststellen van een nieuwe eindtermijn voor het gebruik van bulkdatasets. Ook dienen voortaan, naar aanleiding van jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie, toestemmingsverzoeken voor de al bestaande bevoegdheid voor real time interceptie van verkeers- en locatiegegevens (stomme tap) aan de TIB te worden voorgelegd voor een rechtmatigheidstoets.

Invoeringstoets Tijdelijke wet

Vanwege de huisvestingsproblematiek bij de CTIVD, waarover de Tweede Kamer eerder is geïnformeerd³, heeft de CTIVD laten weten dat zij tijdens de onderzoeksperiode niet volledig toezicht kon houden op de uitvoering van de Tijdelijke wet door de diensten. De TIB heeft als voorwaarde gesteld voor beoordeling van toestemmingsverzoeken, dat de CTIVD toezicht moet kunnen uitoefenen op de door de TIB beoordeelde toestemmingsverzoeken. Om deze reden is aan de Tweede Kamer op 17 juni 2025 medegedeeld dat niet één jaar na inwerkingtreding, maar eind 2025 de resultaten van de invoeringstoets kunnen worden gedeeld⁴. Naar verwachting zouden de resultaten dan vollediger zijn. Zoals ook toegelicht door de CTIVD in haar bijdrage, is zij sinds 1 oktober 2025 klaar voor een volledige toepassing van de Tijdelijke wet, met uitzondering van het toepassen van geautomatiseerde data-analyse op bulkinterceptiedata. Sinds die periode wordt de Tijdelijke wet gefaseerd tot volledig toegepast. Het gevolg is dat de Tijdelijke wet niet volledig kon worden toegepast gedurende de onderzoeksperiode van deze invoeringstoets, vanaf de inwerkingtreding per 1 juli 2024 tot dit najaar.

Hieronder volgt een beschrijving van de kwantitatieve inzet van de Tijdelijke wet. Vervolgens wordt stilgestaan bij de effecten van deze inzet en nagegaan of de met de Tijdelijke wet nagestreefde doelen worden gerealiseerd. Deze effecten zijn gebaseerd op interviews, welke zijn gehouden binnen beide diensten.

---

³ Kamerstukken II 36 263, nr. 45, Aanhangsel Handelingen II 2024/25, nr. 1115.

⁴ Kamerstukken II 34 588, nr. 94.

Toepassing bevoegdheden

Ten aanzien van verzoeken tot verkennen bij de hackbevoegdheid (artikel 4) en op het vaststellen van een nieuwe eindtermijn voor het gebruik van bulkdatasets (artikel 14ba), alsook de inzet van de al bestaande bevoegdheid voor de stomme tap (artikel 14e) geldt dat deze bevoegdheden volledig konden worden toegepast. Dit geldt tevens voor de inzet van kabelinterceptie (artikel 7). De diensten hebben enkele tientallen toestemmingsverzoeken bij de TIB en verwerkingen van bulkdatasets bij de CTIVD ingediend.

Ten aanzien van de bepalingen over het verkennen bij bulkinterceptie (artikel 6), de beschrijving van technische risico's bij de inzet van de hackbevoegdheid (artikel 5, eerste lid), het bijschrijven voor de hackbevoegdheid, tappen en bepaalde telecommunicatiegegevens (artikel 5, tweede lid, artikel 9 en artikel 10) en het toepassen van geautomatiseerde data-analyse op bulkinterceptiedata (artikel 8) geldt dat deze bevoegdheden niet of in beperkte mate konden worden uitgeoefend. Voor verkenning bij bulkinterceptie kon geen gebruik worden gemaakt van de mogelijkheid tot het delen van ongeëvalueerde bulkinterceptiegegevens met buitenlandse diensten. Bij wijze van pilot zijn ten aanzien van het beschrijven van bekende risico's bij hackoperaties één toestemmingsverzoek en ten aanzien van het bijschrijven drie toestemmingsverzoeken ingediend. Tot slot heeft geen toepassing van geautomatiseerde data-analyse op bulkinterceptiedata plaatsgevonden, omdat op dit moment over de toepassing ervan een verschil van inzicht bestaat tussen de TIB en CTIVD enerzijds en de beide diensten anderzijds.

Eenzelfde weergave geeft de CTIVD in haar bijdrage. Daarbij heeft zij tevens gemeld niet te zijn overgegaan tot een bindend onrechtmatigheidsoordeel over de toepassing van voornoemde bevoegdheden door de diensten. Wel heeft in een beperkt aantal gevallen een gesprek hierover plaatsgevonden tussen beide partijen.

Effecten toepassing bevoegdheden

Hoewel de ervaringen die tot op heden zijn opgedaan met de Tijdelijke wet nog niet compleet zijn, valt er wel iets te zeggen over de wijze waarop de wet in die gevallen is ingezet en hoe dit naar verwachting in de toekomst zal plaatsvinden.

De wet creëert toepassingsmogelijkheden passend bij de dreiging die uitgaat van landen met een offensief cyberprogramma op, of naast de Wiv 2017. Er is bij de totstandkoming en implementatie van de wet nadrukkelijk oog geweest voor de effecten van twee wettelijke regimes binnen de uitvoeringspraktijk. Er is expliciet aandacht besteed aan de afbakening van operaties; dit om te voorkomen dat in de praktijk onduidelijkheid zou bestaan over de toepassing van het vereiste regime.

In die gevallen waar de wet is ingezet, heeft dit volgens de diensten bijgedragen aan de doelstellingen van de Tijdelijke wet. Ten aanzien van de bepalingen voor bulkinterceptie (zowel verkennen als de daadwerkelijke interceptie) geldt dat de toepassing van deze bevoegdheid het zicht op statelijke actoren heeft vergroot. De Tijdelijke wet stelt de diensten in staat om effectiever onderzoek uit te voeren en om de keten van verwerving en verwerking verder te professionaliseren. Het effectief kunnen uitvoeren van kabelinterceptie geeft de diensten meer mogelijkheden om gekende en ongekende dreigingen te signaleren, zodat er verder onderzoek verricht kan worden. Ook heeft het langduriger kunnen gebruiken van bulkdatasets positief bijgedragen aan de operationele slagkracht. Het kunnen bijschrijven van kenmerken in een lopende operatie, zonder dat een

nieuw toestemmingsverzoek moest worden ingediend, heeft de operationele slagkracht vergroot. Tot slot zijn de verkenningen voor de hackbevoegdheid ingezet, zoals door de wetgever beoogd.

AIVD – kenmerk
a03ab0c4-or1-1.5

MIVD – kenmerk
DIS20250030836

Pagina
4 van 6

De nieuw in de wet opgenomen mogelijkheid van beroep bij de ABRvS heeft eveneens een positief effect gehad, een geschil kan zo snel worden voorgelegd aan de hoogste bestuursrechter. De beroepsprocedure bij de ABRvS is tot nu toe één keer toegepast⁵, wat ook aan de Tweede Kamer is gemeld.⁶

Geconstateerde knelpunten

Er zijn ook enkele knelpunten in de uitvoering geconstateerd, die raken aan de doelstellingen van de Tijdelijke wet. Die zien achtereenvolgens op de beroepsprocedure, de beoordelingstermijn van toestemmingsverzoeken en de toepassing van bulkinterceptie.

De ABRvS heeft aangegeven tegen één enkel knelpunt te zijn aangelopen. Bij de behandeling van bovengenoemde zaak, die door de minister van Defensie aan de Afdeling is voorgelegd, heeft de Afdeling aan de CTIVD (die geen procespartij was) gevraagd om schriftelijke inlichtingen over de voorliggende materie. De TIB (die procespartij was) heeft daarbij de vraag opgeworpen of het vragen van inlichtingen door de Afdeling aan de CTIVD zich met de Tijdelijke wet verhoudt. De Afdeling heeft deze vraag bevestigend beantwoord. Hoewel de Tijdelijke wet naar oordeel van de Afdeling ruimte biedt voor het vragen van schriftelijke of mondelinge inlichtingen aan de andere toezichthouder dan de procespartij, is het wenselijk dit te verduidelijken in de nieuwe wet. Voor de diensten geldt overigens dat ten aanzien van de beroepsprocedure geen andere knelpunten zijn geïdentificeerd.

Ten aanzien van de toestemmingsverzoeken geldt dat in enkele gevallen de termijn die door de TIB is gehanteerd om tot een oordeel over de rechtmatigheid te komen onevenredig lang is. Zo resulteerde dit in enkele gevallen tot een oordeel na meer dan vier weken vanaf het moment van indiening bij de TIB. De TIB erkent dat in een beperkt aantal operaties sprake is van een langere doorlooptijd. Het is evident dat de TIB voldoende gelegenheid dient te krijgen om zich een oordeel te kunnen vormen, al dan niet met hulp van deskundigen. Tegelijkertijd geldt ook dat het niet of niet tijdig kunnen starten van een operatie ook raakt aan de vereiste snelheid en wendbaarheid. Het is wenselijk om op dit punt in de nieuwe wet tot een balans te komen tussen vereiste snelheid en duidelijkheid voor de diensten en de benodigde oordeelsvorming door de TIB. Een wettelijke beslistermijn ligt hierbij in de rede.

Een belangrijk vraagstuk bij de totstandkoming van de Tijdelijke wet was of de diensten effectief kunnen werken onder twee wettelijke regimes. Er worden nu onderzoeken uitgevoerd onder de Tijdelijke wet en onderzoeken onder de Wiv 2017. Dat verloopt in grote lijnen goed. Echter, bij onderzoeken waarbij gebruik wordt gemaakt van bulkinterceptie knelt toepassing van twee verwervingsregimes in de praktijk. De oorsprong van dit knelpunt ligt in de toepassing van een specifieke toezegging, op grond waarvan de diensten verplicht zijn om naast de al bestaande waarborgen gegevensverkeer van download- en streamingdiensten negatief te filteren. Dit filteren geschiedt nog vóórdat het gegevensverkeer aankomt op de plek in de verwerkingsketen ten behoeve van technisch- of

---

⁵ Zie voor de uitspraak ECLI:NL:RVS:2025:2351.

⁶ Kamerstukken II 34 588, nr. 94.

inlichtingenonderzoek door de diensten. De desbetreffende toezegging komt voort uit de zorgen die zijn uitgesproken tijdens de behandeling van de Wiv 2017 en de uitkomsten van het raadgevend referendum. In dat kader is destijds door de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een toezegging gedaan over verkeer van populaire streaming-en downloaddiensten, zoals Netflix, Spotify en BitTorrent.⁷ Gelet op de operationele noodzaak (actoren kunnen bijvoorbeeld gebruik maken van dergelijke diensten) is deze toezegging niet meer van toepassing op onderzoeken die vallen onder de Tijdelijke wet.⁸

In de praktijk blijkt voorgaande evenwel lastig uitvoerbaar. Gedurende de uitvoering is gebleken dat voor verwerving onder de twee regelingen een apart verwervingssysteem zou moeten worden opgetuigd. Het moeten onderhouden van twee verwervingssystemen strookt niet met de operationele uitvoering van bulkinterceptie onder de Tijdelijke wet en heeft gezorgd voor een onevenredig beroep op de technische capaciteit van de diensten. Het gevolg is dat voor onderzoeken onder de Tijdelijke wet alsnog negatief moet worden gefilterd. Het negatief filteren van dit gegevensverkeer is onwenselijk vanwege de inlichtingenwaarde. In de praktijk blijkt dat actoren gebruik maken van streaming- en downloaddiensten, waardoor dit verkeer relevante inlichtingen bevat voor de diensten. Ook is het onwenselijk omdat inlichtingen worden weggefilterd over dreigingen die niet onder de Tijdelijke wet vallen zoals jihadistisch terrorisme, aangezien dergelijke inlichtingen kunnen worden verkregen via streaming- en/of downloaddiensten.

Voor het overige geldt dat de bevoegdheden onvoldoende frequent konden worden ingezet om conclusies te kunnen trekken over de knelpunten in de uitvoeringspraktijk, zowel in het realiseren van de doelstellingen van de Tijdelijke wet als in vraagstukken over gebleken uitvoerbaarheid van deze bepalingen.

Conclusie

Gezien de beperkte mate waarin de Tijdelijke wet invulling heeft gekregen, is er geen compleet beeld van wat de Tijdelijke wet in de praktijk betekent voor de nationale veiligheid. Evenmin is er een compleet beeld wat de consequenties voor de uitvoering van de Tijdelijke wet in de praktijk zijn. De TIB deelt deze conclusie. Er kan om die reden nu geen sluitend antwoord worden gegeven op de vraag of het doel van de Tijdelijke wet, te weten meer operationele slagkracht en wendbaarheid met behoud van gepaste waarborgen, in voldoende mate is behaald. Het is te vroeg om conclusies te trekken over de door de CTIVD in haar bijlage geadresseerde zaken met betrekking tot de effectiviteit van (bindend) toezicht in het algemeen, en gegevensverstrekking aan buitenlandse partners in het bijzonder.

Wel valt er iets te zeggen over de potentie die de wet heeft. Voor de onderdelen in de Tijdelijke wet waarvan wel gebruik kon worden gemaakt, geldt dat deze een positieve bijdrage hebben geleverd aan de snelheid en wendbaarheid van de diensten en daarmee de bescherming van de nationale veiligheid. Dat maakt dat er een positieve verwachting is voor de toepassing van de Tijdelijke wet en het antwoord dat deze wet biedt op de toenemende dreiging vanuit statelijke actoren met een offensief cyberprogramma tegen Nederland. Ook is een aantal knelpunten geïdentificeerd, dat wordt betrokken bij de herziening van de wet.

---

⁷ Kamerstukken II 34 588, nr. 69, 'Bijlage bij Brief Wiv 2017 en regeerakkoord', p. 3.

⁸ Kamerstukken II 36 263, nr. 3, p. 24; Kamerstukken II 36 263, nr. E, p. 32.

Ten aanzien van één aspect geldt dat niet gewacht kan worden op een wetswijziging. Zoals hiervoor toegelicht, is het werken met twee aparte verwervingssystemenregimes voor de toepassing van bulkinterceptie niet uitvoerbaar gebleken. Daarom willen wij verduidelijken dat het niet meer negatief filteren van streaming- en downloadverkeer, zoals dat in de Tijdelijke wet is vastgelegd, nu ook gaat gelden voor onderzoeken die niet vallen onder de Tijdelijke wet. Deze verduidelijking is noodzakelijk voor het wegnemen van operationele knelpunten van de diensten en voor het houden van zicht op dreigingen voor de bescherming van onze nationale veiligheid. Dit betekent dat de diensten niet-relevante gegevens blijven vernietigen, maar dat deze schifting niet in alle gevallen kan plaatsvinden op het eerste moment dat de diensten over de gegevensstroom kunnen beschikken. Het vernietigen van niet-relevante gegevens zal gaan gebeuren tijdens de verdere verwerking van de opbrengst van bulkinterceptie. We zullen deze maatregel niet eerder uitvoeren dan het eerstvolgende IVD-debat, waarin de Tweede Kamer de gelegenheid heeft om hierover met ons in gesprek te gaan. Indien de Tweede Kamer dat wenst, is er de mogelijkheid om een technische briefing over dit onderwerp te verzorgen.

Tot slot

De Tijdelijke wet vervalt van rechtswege vier jaar na de inwerkingtreding ervan. De ervaringen met de Tijdelijke wet worden doorlopend betrokken bij de herziening van de Wiv 2017, die op dit moment plaatsvindt. Hierover worden periodiek gesprekken gevoerd met de CTIVD en de TIB. Ook na deze invoeringstoets blijven de diensten de Tijdelijke wet gedurende de gehele looptijd evalueren en monitoren. Als de resultaten van de monitoring daar aanleiding toe geven, houden we daar in de verschillende stadia van het wetgevingsproces rekening mee.

De minister van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties,

De minister van Defensie,

F. Rijkaart

Ruben Brekelmans

AIVD – kenmerk
a03ab0c4-or1-1.5

MIVD – kenmerk
DIS20250030836

Pagina
6 van 6

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
De heer A.A.H. van Campen MSc
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Uw kenmerk

Ons kenmerk
2025/0182

Datum
5 december 2025

Betreft
Brief CTIVD m.b.t. Invoeringstoets
Tijdelijke wet

Geachte heer Van Campen,

Tijdens het debat op 23 oktober 2024 over de hoofdlijnennotitie voor de herziening van de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2017 (Wiv 2017) hebben de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Defensie aan de Tweede Kamer toegezegd de Kamer in juni 2025 te informeren over de stand van zaken van de herziening van de Wiv 2017. Hierbij zou ook aandacht worden geschonken aan de eerste resultaten van de invoeringstoets van de Tijdelijke wet onderzoeken AIVD en MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma, bulkdatasets en overige specifieke voorzieningen (de Tijdelijke wet). Bij brief van 17 juni 2025 hebben de ministers de Tweede Kamer laten weten dat de Tijdelijke wet door een samenloop van omstandigheden nog niet volledig werd toegepast en dat de Kamer eind 2025 over de resultaten van de invoeringstoets zou worden geïnformeerd.

De Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) heeft besloten, in het kader van de invoeringstoets, zelf een brief over haar bevindingen met betrekking tot de Tijdelijke wet op te stellen en te doen toekomen aan de Tweede Kamer. Wij hebben de beide ministers conform artikel 97, derde lid, onder b, jo. 113 Wiv 2017 verzocht onze brief door te geleiden aan de Tweede Kamer.

Algemeen beeld

Alvorens een overzicht van haar bevindingen met betrekking tot de Tijdelijke wet te schetsen, acht de CTIVD het van belang op te merken dat de dialoog over de uitvoering van de Tijdelijke wet met beide diensten doorlopend wordt gevoerd en in goed overleg plaatsvindt, waarbij praktische oplossingen worden gevonden voor de uitvoeringspraktijk.

De Tijdelijke wet is per 1 juli 2024 in werking getreden. Vanwege huisvestings- en capaciteitsproblemen die hierna worden toegelicht, heeft de CTIVD toen te kennen gegeven niet volledig toezicht te kunnen houden en dit gefaseerd in te voeren. Enkele maanden voor de inwerkingtreding van de Tijdelijke wet was de CTIVD al bindend toezicht gaan houden op de bevoegdheid tot het opnieuw vaststellen van een nieuwe eindtermijn voor bulkdatasets onder een bovenwettelijke overgangsregeling die de CTIVD met de beide ministers en diensten had afgesproken en waarover de Tweede Kamer destijds is geïnformeerd. Per 1 juli 2024 heeft de CTIVD dit toezicht voortgezet onder de Tijdelijke wet. Daarnaast heeft zij van meet af aan toezicht gehouden op de bijzondere bevoegdheden tot het verkennen van geautomatiseerde werken en (het verkennen ten behoeve van) OOG-interceptie.

De CTIVD heeft per 1 april 2025 haar tijdelijke (tweede) huisvestingslocatie betrokken. Zodra deze locatie aan ons werd toegekend, heeft de CTIVD de werving van de uitbreiding van het - vanwege de verzwarende van toezichtstaken in de Tijdelijke wet al in 2022 toegezegde - extra personeel (10 Fte) direct hervat. Bij de toekenning van deze aanvullende formatieplaatsen is destijds ook toegezegd dat in de benodigde extra werkruimte zou worden voorzien, al heeft de realisatie een aantal jaar op zich laten wachten. De CTIVD vindt het vanuit haar ervaring met de Tijdelijke wet van belang te wijzen op de noodzakelijke realisatie van belangrijke randvoorwaardelijke zaken bij de toezichthouder, zoals budget, huisvesting, ICT en personele capaciteit. Bij de inrichting van de toezichthoudende instantie in het kader van de herziening dient dan ook aandacht te worden besteed aan de toekenning en realisatie van deze benodigde randvoorwaardelijke kwesties.

De CTIVD heeft het volledige (bindende) toezicht op de Tijdelijke wet per 1 oktober 2025 gerealiseerd. Sindsdien houdt de CTIVD ook toezicht op het onderwerp van technische risico's tijdens hackoperaties en de bevoegdheden tot het bijschrijven van kenmerken van targets bij hacken, tappen en het opvragen van telecommunicatie bij aanbieders van communicatiediensten. Om in de tussentijd ervaring op te doen, heeft de CTIVD per 1 juni 2025, in afstemming met de diensten, al toezicht gehouden op een beperkt aantal operaties binnen deze onderwerpen.

Het laatste onderdeel dat ingevolge de Tijdelijke wet onder het bindend toezicht van de CTIVD valt, betreft geautomatiseerde data-analyse op metadata uit onderzoekso opdrachtgerichte interceptie. De beide diensten hebben, in overleg met de CTIVD, laten weten aan deze bevoegdheid die in artikel 8 van de Tijdelijke wet is geregeld nog geen uitvoering te geven vanwege een verschil van inzicht tussen de TIB, de CTIVD en de diensten over de reikwijdte van artikel 50, eerste lid, sub b, Wiv 2017. De CTIVD neemt het voortouw om te proberen te komen tot een oplossing in deze kwestie.

Onduidelijkheden begrippenkader

De CTIVD constateert dat een aantal kwesties in de Tijdelijke wet nadere aandacht behoeft bij de herziening van de Wiv 2017. Diverse begrippen in de Tijdelijke wet zijn onvoldoende afgebakend in de wet of in de parlementaire stukken waardoor bij de eerste toepassing van deze begrippen discussie is ontstaan tussen betrokken partijen. Als voorbeeld noemen we het abstractieniveau

waarop technische risico's volgens de Memorie van Toelichting in het toestemmingsverzoek voor de hackbevoegdheid moet worden beschreven.

Gegevensverstrekking aan buitenlandse diensten

De Tijdelijke wet voorziet in de mogelijkheid om gegevens die zijn verkregen in de verkennende fase van onderzoeksopdracht gerichte interceptie te delen met een buitenlandse inlichtingen- en veiligheidsdienst. Voorwaarde is dat deze verstrekking pas plaatsvindt vijf dagen nadat de CTIVD op de hoogte is gesteld van een verleende toestemming. Het oordeel van de CTIVD in deze is niet bindend, maar betreft een advies aan de desbetreffende minister. De wetgever vond dit een belangrijke waarborg vanwege de potentieel grove inbreuk die wordt gemaakt met ongerichte OOG-interceptie. De CTIVD heeft hierbij twee aandachtspunten.

- Ten eerste is het niet logisch is dat aan de hierboven genoemde waarborg geen bindend oordeel is gekoppeld. Dit is niet in lijn met de andere bevoegdheden in de Tijdelijke wet. De CTIVD pleit ervoor hier in het kader van de herziening van de Wiv 2017 aandacht voor te hebben en de bindende werking van het oordeel van de CTIVD te behouden en uit te breiden. Dit sluit ook aan bij de - door de groeiende dynamische praktijk van de diensten en de behoefte aan meer flexibiliteit en slagkracht - ingezette beweging in de Tijdelijke wet en naar verwachting in de herziening van de Wiv 2017 van bindende ex ante toetsing naar (bindend) ex durante toezicht.
- Ten tweede verdient het ten aanzien van het onderwerp van gegevensverstrekkingen tussen inlichtingen- en veiligheidsdiensten aanbeveling te kijken naar de mogelijkheid van verbreding van de informatie-uitwisseling en toezicht-samenwerking tussen toezichthouders uit andere landen en de CTIVD. De diensten werken steeds meer samen met buitenlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Nationale toezichthouders kunnen vanwege hun nationale toezichtmandaat niet onderzoeken wat er in andere landen met verstrekte gegevens gebeurt of hoe door buitenlandse diensten bevoegdheden worden ingezet en gegevens worden verzameld. Toezichthouders mogen hierover niet met elkaar communiceren. Hierdoor bestaat een (internationaal) toezichtgat dat bij de formulering van de nieuwe wet aandacht behoeft.

Eindtermijnen bulkdatasets

Wat het toezicht op het vaststellen van nieuwe eindtermijnen van bulkdatasets betreft, heeft de CTIVD positieve ervaringen aangaande de communicatie en dialoog met de beide diensten. Dit betreft ook de onderwerpen waar de Tijdelijke wet geen duidelijkheid geeft, zoals hoe de regeling in de Tijdelijke wet van toepassing is op dynamische bulkdatasets. Het verdient aanbeveling in de nieuwe Wiv op dit punt meer duidelijkheid te creëren.

Het bindend toezicht van de CTIVD op het vaststellen van nieuwe eindtermijnen bij bulkdatasets is een belangrijke waarborg. Deze regeling in de Tijdelijke wet biedt de diensten de mogelijkheid steeds per bulkdataset te bepalen en motiveren of een jaar langer bewaren noodzakelijk en proportioneel is. Dit biedt meer maatwerk dan een vaste wettelijk bewaartermijn en doet recht aan de belangen van de operationele praktijk. Het vraagt echter als tegenwicht ook de

bevoegdheid van de CTIVD om bindend te kunnen interveniëren. In het kader van de herziening van de Wiv is het dan ook belangrijk dat deze waarborg behouden blijft.

Bevoegdheden CTIVD

In de Tijdelijke wet is de ex ante toetsing van de TIB ten opzichte van de Wiv 2017 op een aantal plaatsen vervangen door bindende oordelen van de CTIVD. Aan een onrechtmatigheidsoordeel kunnen twee gevolgen worden verbonden, namelijk beëindiging van de inzet van de bevoegdheid en/of verwijdering en vernietiging van gegevens. De CTIVD heeft in de periode sinds de inwerkingtreding van de Tijdelijke wet geen toepassing gegeven aan de bevoegdheid een dergelijk bindend (onrechtmatigheids)oordeel te geven. De reden hiervoor is mede gelegen in het feit dat minder ingrijpende interventies effectief zijn geweest. Uit onze toezichtpraktijk onder de Tijdelijke wet blijkt dat het bestaan van de bevoegdheid bindende oordelen met eventuele gevolgen te kunnen geven, als een stok achter de deur dergelijke interventies kracht heeft bij gezet.

De CTIVD beschouwt een bindend oordeel als een ultimatum remedium. De CTIVD is zich bewust van de potentiële impact van de toepassing van een bindend (onrechtmatigheids)oordeel met het daaraan verbinden van bepaalde gevolgen en weegt deze impact nadrukkelijk mee in de afweging over de inzet van haar bindend oordeel. Het uitgangspunt is dat de CTIVD probeert eerst via andere interventies de betreffende dienst te bewegen tot rechtmatig handelen. Het is echter belangrijk dat de CTIVD uiteindelijk daadwerkelijk bindend kan oordelen en interveniëren indien de situatie dat vereist.

In aanvulling hierop wijst de CTIVD op de verschuiving die onder de Tijdelijke wet is ingezet van ex ante toetsing naar ex durante bindend toezicht. Dit vanwege het groeiende dynamische werkterrein van de diensten en hun behoefte aan grotere flexibiliteit en slagkracht. Daardoor is meer nadruk komen te liggen bij het ex durante toezicht. Het is de verwachting dat deze beweging in het kader van de lopende herziening in de nieuwe Wiv wordt doorgezet en uitgebreid. Ook dat onderstreept het belang van bindende oordelen van en gevolgen die hieraan kunnen worden verbonden door de toezichthouder.

Beroepsprocedure

Indien de minister het niet eens is met een bindend oordeel van de TIB of de CTIVD, dan bestaat een beroepsmogelijkheid bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling). Deze beroepsprocedure, die met de Tijdelijke wet in het stelsel is geïntroduceerd, is één keer doorlopen. Dit betrof een zaak tussen de minister van Defensie en de TIB. De CTIVD is door de Afdeling uitgenodigd om haar standpunt en nadere informatie te geven over de voorliggende kwestie en aanwezig te zijn bij de zitting om vragen te beantwoorden. De CTIVD acht het vanuit rechtsstatelijk oogpunt van belang dat een beroepsmogelijkheid bestaat tegen bindende oordelen van de CTIVD en de TIB. De CTIVD pleit voor behoud van dit principe bij de herziening van de Wiv 2017.

Informatie-uitwisseling TIB-CTIVD

De Tijdelijke wet voorziet, anders dan de Wiv 2017, in een bepaling op grond waarvan de TIB en de CTIVD voor hun taken in het kader van de Tijdelijke wet noodzakelijke informatie onderling mogen delen. De praktijk van de CTIVD wijst uit dat bij operaties van de diensten onder de Tijdelijke wet de taken van de TIB en de CTIVD steeds vaker vervlochten raken waardoor het delen van inlichtingen tussen de TIB en de CTIVD nodig blijkt. Deze bepaling voorziet dan ook in een noodzaak op basis van de dynamische praktijk van de diensten en een behoefte van toetsing en toezicht om hierin te kunnen meebewegen. In de praktijk heeft de Tijdelijke wet zich op dit punt bewezen. In een aantal concrete situaties hebben de TIB en de CTIVD overleg gevoerd over bijvoorbeeld wetsinterpretatie en aandachtspunten met betrekking tot inzet van bevoegdheden. De CTIVD en de TIB hebben in de nieuwe wet een voorkeur voor een nieuwe geïntegreerde toezichthouder. Een aantal buitenlandse toezichthouders in het nationale veiligheidsdomein heeft al ruime ervaring met geïntegreerd toezicht en hoe de interne organisatie van de toezichthouder in dat model het beste kan worden ingericht om een eventuele schijn van partijdigheid of van conflicterende of verstrengelde belangen en bevooroordeelde besluitvorming te ondervangen. Onze bevindingen hieromtrent zullen worden ingebracht in het herzieningstraject van de Wiv. In de nieuwe wet dient dit verder bestendigd en uitgewerkt te worden.

De implementatie en uitvoering van een nieuwe wet brengt uitdagingen met zich zoals uit onze (eerste) ervaringen met de Tijdelijke wet blijkt. Voor de CTIVD stopt dit proces niet met de afronding van de invoeringstoets. De CTIVD zal haar (verdere) ervaringen met de Tijdelijke wet adresseren in het kader van het herzieningsproces van de Wiv 2017 en de daarbij behorende uitvoeringstoets over de nieuwe Wiv en de Tweede Kamer over haar zienswijze ten aanzien van de nieuwe wet informeren. Wij zijn te allen tijde bereid onze ervaringen aan de Tweede Kamer toe te lichten.

Hoogachtend,

Mr. H.M.P. Hillenaar
Voorzitter

Mr. E.M.B. Kuijpers
Secretaris-Directeur

Adres:
Oranjestraat 15 | 2514 JB Den Haag
T 070 315 5820
E info@ctivd.nl | www.ctivd.nl

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
De heer A.A.H. van Campen MSc
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Referentienummer: BWP14251531
Den Haag, 11 december 2025

Betreft: Brief TIB m.b.t. Invoeringstoets Tijdelijke wet

Geachte heer Van Campen,

Hierbij wil de Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden (TIB) u informeren over haar bevindingen met betrekking tot de *Tijdelijke wet onderzoeken AIVD en MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma, bulkdatasets en overige specifieke voorzieningen* (Tw).

In de aanloop naar die wet maakten de beide diensten kenbaar dat zij de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2017 (Wiv 2017) als belemmerend ervoeren en beargumenteerden zij dat ten behoeve van de operationele snelheid en wendbaarheid de Tw noodzakelijk was om de slagkracht in met name het cyberdomein te waarborgen. Vanwege huisvestings- en capaciteitsproblemen aan de zijde van de CTIVD is door de Ministers bij het verlenen van toestemming pas vanaf een later moment uitvoering gegeven aan de Tw. Hierdoor heeft de TIB dus ook pas later over de rechtmatigheid van die verleende toestemming haar oordeel moeten uitspreken.

Inmiddels is ten aanzien van onder meer een aantal hackoperaties de toestemmingsperiode onder de Tw verstreken en is verlenging van de inzet beoordeeld. Bij iedere verlenging dient de opbrengst van de eerdere inzet vermeld te worden. Uit de opbrengst van de inzet van de hackoperaties die gebaseerd waren op de Tw heeft de TIB niet kunnen waarnemen dat dit de beoogde significante en relevante extra opbrengst heeft opgeleverd. De inzet van kabelinterceptie vond reeds plaats onder de Wiv 2017 en is onder de Tw voortgezet. De TIB heeft sinds 2023 ervaring met kabelinterceptie en in haar jaarverslag over 2024 heeft de TIB al vermeld dat de hoge verwachtingen die de diensten hebben uitgesproken over kabelinterceptie nog niet zichtbaar zijn in de opbrengst. Dat beeld is tot op heden niet veranderd.

De TIB moet concluderen dat het op dit moment simpelweg nog te vroeg is om een volledig beeld te kunnen vormen van de uitwerking van de Tw in de praktijk.

De Tw heeft wel geleid tot verdere juridisering van het proces. De Tw wijzigde op een aantal punten het juridisch kader en introduceerde tevens de mogelijkheid van een beroepsprocedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State waar eventuele geschillen tussen de Minister(s)

en de toezichthouder(s) beslecht kunnen worden. Dit betekende onder meer dat de Afdeling het bestreden oordeel geheel of gedeeltelijk kan vernietigen en kan bepalen dat haar uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde oordeel of een voorlopige voorziening kan treffen. Deze mogelijkheid betekent voor de TIB dat nog meer dan voorheen alle juridische aspecten in de volle breedte moeten worden gezien voordat een oordeel over de rechtmatigheid kan worden gegeven. Dit heeft ertoe geleid dat de omvang van de oordelen van de TIB aanzienlijk is toegenomen. Voorheen waren de oordelen van de TIB erop gericht aan de diensten duidelijk te maken wat de concrete reden voor de onrechtmatigheid was. Sinds de invoering van de Tw dient een oordeel alle elementen die bij het oordeel een rol hebben gespeeld te bevatten ten behoeve van een eventuele uitspraak van de Afdeling.

Inherent aan een nieuw wettelijk stelsel is dat het opstellen van een dergelijke beoordeling met nieuwe aspecten meer tijd vergt dan voortgaan op de reeds bekende juridische paden. Dat heeft in een beperkt aantal operaties waar dit speelde gevolgen gehad en betekende een langere doorlooptijd van de beoordeling door de TIB. Vermelding verdient nog dat de beoordeling door de TIB van de overige verzoeken geen langere doorlooptijden heeft gekend.

Tot dusver hebben de diensten een (1) keer gebruik gemaakt van deze beroepsmogelijkheid. Dat beroep zag overigens op niet-kabelgebonden OOG-interceptie (ECLI:NL:RVS:2025:2351), Het beslag dat een dergelijke procedure legt op de capaciteit van een kleine organisatie als de TIB is fors gebleken. Ook toestemming voor de inzet van bevoegdheden die als niet rechtmatig is beoordeeld en waar mogelijk beroep tegen ingesteld zou kunnen worden vergt veel van de TIB. In een (1) geval was voorzienbaar dat beroep zou worden ingediend, maar uiteindelijk is hiervan afgezien door de Minister. Dit heeft wel geleid tot aanzienlijke druk op de capaciteit van de staf van de TIB en verlenging van de doorlooptijd van de beoordeling van dat verzoek.

Daarbij heeft de TIB oog gehad voor de nationale veiligheid. Het uitblijven van een beslissing en de tijd die nodig is voor een beroepsprocedure zou immers kunnen leiden tot het onderbreken van de operatie en zulks zou ongewenste gevolgen kunnen hebben gelet op het huidige geopolitieke klimaat. De TIB achtte dat onwenselijk en heeft er bij de diensten op aangedrongen een verlengingsverzoek in te dienen onder de Wiv2017, om ervoor zorg te dragen dat de operaties die het betrof geen vertraging zouden oplopen.

De TW voorziet, anders dan de Wiv 2017, in een bepaling op grond waarvan de TIB en de CTIVD voor hun taken in het kader van de TW noodzakelijke informatie onderling mogen delen. De praktijk wijst uit dat bij operaties van de diensten onder de TW de taken van de TIB en de CTIVD steeds vaker vervlochten raken waardoor het delen van inlichtingen tussen de TIB en de CTIVD nodig blijkt. Deze bepaling voorziet dan ook in een noodzaak op basis van de dynamische praktijk van de diensten en een behoefte van toetsing en toezicht om hierin te kunnen meebewegen. In de praktijk heeft de TW zich op dit punt bewezen. In een aantal concrete situaties hebben de TIB en de CTIVD

overleg gevoerd over bijvoorbeeld wetsinterpretatie en aandachtspunten met betrekking tot inzet van bevoegdheden.

De CTIVD en de TIB hebben in de nieuwe wet een voorkeur voor een nieuwe geïntegreerde toezichthouder. Een aantal buitenlandse toezichthouders in het nationale veiligheidsdomein heeft al ruime ervaring met geïntegreerd toezicht en hoe de interne organisatie van de toezichthouder in dat model het beste kan worden ingericht om een eventuele schijn van partijdigheid of van conflicterende of verstrengelde belangen en bevooroordeelde besluitvorming te ondervangen. Onze bevindingen hieromtrent zullen worden ingebracht in het herzieningstraject van de Wiv. In de nieuwe wet dient dit verder bestendigd en uitgewerkt te worden.

Hoogachtend,

Anne Mieke Zwaneveld
Voorzitter Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden

Aan:
MinBZK

Via:
SG BZK

Van:
DGAIVD

nota

Kamerbrieven TK en EK Invoeringstoets Tijdelijke wet

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Datum
15 december 2025

Ons kenmerk
a07be43b-or1-1.3

Opgesteld door
AIVD/CS

Samengewerkt met

Bijlagen
4

Pagina
1 van 3

Aanleiding

- Eerder heeft de toenmalige Minister van BZK laten weten dat de invoeringstoets van de Tijdelijke wet eind 2025 zal worden gedeeld met de TK. Ook aan de EK is door de toenmalige Minister BZK toegezegd de invoeringstoets Tijdelijke wet toe te sturen.
- Deze invoeringstoets richt zich op de effecten van de Tijdelijke wet op het werk van beide diensten (AIVD en MIVD), vanaf de inwerkingtreding op 1 juli 2024 tot dit najaar. De ervaringen van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) zijn hierin ook meegenomen. De bevindingen van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) en de Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden (TIB) zijn separaat op een later moment gedeeld en als bijlagen toegevoegd.

Geadviseerd besluit

- U wordt gevraagd in te stemmen met de Kamerbrieven, waarin verslag wordt gedaan van de invoeringstoets, en deze brieven te ondertekenen. Gelijktijdig zijn deze Kamerbrieven bij het ministerie van Defensie in de lijn gebracht, vanwege de medeondertekening door de Minister van Defensie.

Kern

- De CTIVD heeft laten weten dat zij sinds 1 oktober 2025 klaar te zijn voor een volledige toepassing van de Tijdelijke wet, met uitzondering van het toepassen van geautomatiseerde data-analyse op bulkinterceptiedata. Vanwege de huisvestingsproblematiek bij de CTIVD, kon de CTIVD eerder geen bindend toezicht houden en daarmee werd de Tijdelijke wet nog niet volledig toegepast. Om deze reden is toegezegd de invoeringstoets niet één jaar na inwerkingtreding, maar eind 2025 op te leveren. Naar verwachting zouden de resultaten dan vollediger zijn. Het gevolg is dat de Tijdelijke wet niet volledig kon worden toegepast gedurende de onderzoeksperiode van deze invoeringstoets.
- De invoeringstoets besteedt aandacht aan hoe de diensten en de ABRvS de uitvoering hebben ervaren. Een aantal bevoegdheden konden niet of in beperkte mate worden uitgevoerd, wat nader is toegelicht. De CTIVD geeft eenzelfde weergave in haar bijdrage.
- Bij hetgeen wel volledig kon worden toegepast, geldt dat de inzetmogelijkheden van kabelinterceptie en de regeling rondom bulkdatasets

- positief worden geapprecieerd, alsook de mogelijkheid tot het instellen van beroep tegen bindende oordelen van de TIB en CTIVD.
- Vanuit de ABRvS is één knelpunt omtrent inlichtingenvoorziening aan haar Afdeling benoemd. Als knelpunt voor de diensten is genoemd dat de beoordelingstermijn die de TIB hanteerde voor enkele toestemmingsverzoeken, soms meer dan vier weken na indiening TIB, onevenredig lang is. Ook de TIB benoemt de langere doorlooptijd in een beperkt aantal operaties in haar bijdrage. Deze knelpunten worden betrokken bij de herziening van de Wiv 2017.
  - Geconcludeerd wordt dat, gelet op de beperkte mate waarin de Tijdelijke invulling heeft gekregen, er geen compleet is wat de consequenties voor de uitvoering in de praktijk zijn. Dit TIB deelt deze conclusie. Er kan om die reden nu geen sluitend antwoord kan worden gegeven op de vraag of het beoogde doel van de Tijdelijke wet in voldoende mate is behaald. Het is te vroeg om conclusies te trekken over de door de CTIVD geadresseerde zaken m.b.t. de effectiviteit van (bindend) toezicht in het algemeen, en de gegevensverstrekking aan buitenlandse partners in het bijzonder.
  - Wel valt er iets te zeggen over de potentie die de wet heeft. Voor de onderdelen in de Tijdelijke wet waarvan wel gebruik kon worden gemaakt geldt dat deze een positieve bijdrage hebben geleverd aan de snelheid en wendbaarheid van de diensten en daarmee de bescherming van de nationale veiligheid. Dat maakt dat er een positieve verwachting is voor de toepassing van de Tijdelijke wet en het antwoord dat de wet biedt op de toenemende dreiging vanuit statelijke actoren met een offensief cyberprogramma gericht tegen Nederland.
  - Ten aanzien van één knelpunt geldt dat niet gewacht kan worden op een wetswijziging. Toegelicht wordt dat het werken met twee aparte verwervingsregimes voor de toepassing van bulkinterceptie ten aanzien van het niet meer negatief hoeven te filteren van streamings- en downloadverkeer voor onderzoeken die vallen onder Tijdelijke wet, niet uitvoerbaar is gebleken. Verduidelijkt wordt dat voorgaande ook gaat gelden voor onderzoeken die niet vallen onder de Tijdelijke wet, zoals jihadistisch terrorisme. Dit betekent dat de diensten niet-relevante gegevens blijven vernietigen, maar dat deze schifting niet in alle gevallen kan plaatsvinden op het eerste moment dat de diensten over de gegevensstroom kunnen beschikken. Het vernietigen van niet-relevante gegevens zal gaan gebeuren tijdens de verdere verwerking van de opbrengst van bulkinterceptie. Daadwerkelijke invoering zal pas gaan plaatsvinden nadat hierover met de Tweede Kamer is gesproken.

Toelichting

Politieke context

- De invoeringstoets is een belangrijk evaluatie-instrument voor wet- en regelgeving, dat wordt ingezet om snel vast te stellen of er problemen ontstaan voor mensen en/of uitvoerende organisaties na inwerkingtreding van nieuwe wetgeving. Beide Kamers hechten aan deze invoeringstoets.

Financiële/juridische overwegingen/strategie

- De Tijdelijke wet vervalt van rechtswege vier jaar na de inwerkingtreding ervan. De ervaringen met de Tijdelijke wet worden doorlopend betrokken bij de herziening van de Wiv 2017, die op dit moment plaatsvindt.

Datum

15 december 2025

Ons kenmerk

a07be43b-or1-1.3

Pagina

2 van 3

Krachtenveld/uitvoering

- De invoeringstoets is door AIVD en MIVD gezamenlijk opgesteld en afgestemd. Ook zijn de ervaringen van de ABRvS meegenomen. Tevens heeft afstemming plaatsgevonden in de ambtelijke klankboardgroep, waaraan MinBZK/CZW, MinDEF/JZ en MinJenV/DWJZ deelnemen. De CTIVD en TIB hebben separaat op een later moment hun bevindingen gedeeld.

Communicatie

- Er is hierover geen actieve communicatie voorzien.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

Datum

15 december 2025

Ons kenmerk

a07be43b-or1-1.3

Pagina

3 van 3